

Ds. A. Moerkerken

Het zaad zal Hem dienen

Gedachten rond het doen
van openbare geloofsbelijdenis

© 2020 Den Hertog B.V., Houten
ISBN 978 90 331 3048 9
www.uitgeverijdenhertog.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Woord vooraf	9
1. Belijdenis doen – wat houdt dat in?	11
2. Waar moet een kerkenraad over oordelen?	18
3. Voor de kerkenraad	25
4. De vragen van Voetius.	32
5. Het wezen van de Kerk	42
6. Dat een iegelijk schuldig is zich bij de Kerk te voegen	55
7. Het onderscheid en de merktekenen van de ware en valse kerk	64
8. Het geloof wordt verwoord in de belijdenis.	72
9. Belijdenis en het Heilig Avondmaal	78
10. Waarom verlaten mensen onze gemeenten?.	81
11. Waarom wordt gij een christen genaamd?.	86
12. Verbondenheid	91

Woord vooraf

Elk voorjaar zijn het weer ontroerende momenten. Een groep(je) jonge mensen staat voor in de kerk en doet openbare belijdenis. Met hun jawoord verbinden zij zich aan de dienst des Heeren. Wat een voorrecht! Voor henzelf – voor hun ouders – voor de kerkenraad – voor de gemeente.

In een tijd van verbijsterend verval en van toenemende afval zorgt God ervoor dat er altijd een zaad zal zijn dat Hem zal dienen. Naar het woord van Psalm 22. Vandaar de titel van dit boekje, waarin enkele gedachten worden ontvouwd over het doen van openbare belijdenis. In een twaalftal korte artikelen wordt geprobeerd leiding te geven aan onze jonge mensen, maar ook aan ambtsdragers en ouders.

De Heere gebiede er Zijn zegen over!

Capelle aan den IJssel, voorjaar 2020

ds. A. Moerkerken

Belijdenis doen – wat houdt dat in?

Wij zijn leden van de kerk krachtens geboorte. Vaak wordt gedacht dat wij pas bij het doen van openbare belijdenis ‘lid’ zouden worden. Dat is niet zo. Als we belijdenis doen, verandert er iets in het lidmaatschap van de kerk. Dan worden we van onmondige leden volwassen leden. Dan staan we voor eigen rekening.

Er is nóg een verkeerde mening aangaande het lidmaatschap van de kerk, namelijk dat wij bij onze *doop* lid zouden worden. Ook dat is niet juist. Hoe het dan wél is, wordt duidelijk onder woorden gebracht aan het eind van de eerste doopvraag: ‘... of gij niet bekent, dat zij in Christus geheiligd zijn, en daarom, als lidmaten Zijner gemeente, behoren gedoopt te wezen?’

Lid van de kerk

Krachtens geboorte zijn we dus lid van de kerk, dat wil zeggen: van de kerk in haar zichtbare openbaringsvorm. Natuurlijk maakt onze geboorte uit gelovige ouders ons geen leden van de enige of algemene

kerk, dat is een heilige vergadering van de ware christgelovigen (artikel 27 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis). Om daarvan lid te zijn, is méér nodig dan de geboorte uit gelovige ouders. Maar toch... wat een voorrecht is het óók om lid van de zichtbare kerk te mogen zijn. Niet door je vader op Gods dag naar het sportveld te zijn meegenomen, niet ‘vanzelfsprekend’ op zaterdagavond met heel de familie naar de film, niet ‘lekker’ op zondagmorgen uitslapen. Nee, als klein kind aan de hand van je ouders mee te zijn gegaan naar Gods huis. Te mogen horen wie je geweest bent en wie je geworden bent. Je ontzettende ongeluk te horen prediken, maar ook de weg ter ontkoming te horen aanwijzen.

Verstaán we ons voorrecht wel? De woorden Gods zijn ons toebetrouwd! (Romeinen 3:2). Maak nóóit van deze dingen een grond om God te ontmoeten, maar versta wél het voorrecht én de verantwoordelijkheid die het bezit van dit voorrecht met zich meebrengt.

Persoonlijke waarde en kracht

De doop! Een heilig sacrament, dat veel óntheiligd wordt. Duizenden jongeren met een gedoopt voorhoofd zitten op zaterdagavond of zelfs op zondagavond in allerlei gelegenheden waar ze beslist niet behoren te zijn. Dat kunnen ze nooit voor God verantwoorden. Zij ontheiligen hun doop.

Vele anderen roemen in hun doop, zij achten zich verbondskinderen te zijn, die ‘recht’ hebben op de verbondsbeloften. Zij maken van hun

doop een grond om straks voor de Heere te verschijnen; een valse grond. Ook zij ontheiligen hun doop.

Anderen weer spreken met minachting over ‘die kinderdoop’ die zij door toedoen van hun ouders ontvingen. Ze komen in het vaarwater en óók in het doopwater van allerlei sekten terecht, laten zich ‘overdopen’ (een onmogelijkheid trouwens!) en ontheiligen zodoende óók hun doop.

Wat zijn er helaas weinigen die hun doop recht leerden verstaan. Weinigen beseffen dat de Heere bij de Heilige Doop niet hén, maar Zijn verbond heeft verzegeld, en dat dit verbond nu persoonlijke waarde en kracht in het leven moet krijgen in een weg van wedergeboorte en bekering.

Wat is het doen van belijdenis?

Op de doop volgt, indien de Heere ons het leven spaart, de belijdenis. De leeftijd waarop de openbare belijdenis wordt afgelegd, zal van persoon tot persoon kunnen verschillen. Voorwaarde is wel het hebben van de gave des onderscheids. Men moet wéten wat in de gemeente geleerd en gepredikt wordt. Men moet de ‘woelige en gevoelige’ leeftijd van de puberteit in ieder geval achter zich hebben liggen. Maar men mag ook niet te lánɡ wachten. Een dooplid kan bezwaarlijk dertig jaar zijn.

Evenals aangaande het lid worden van de kerk, evenals omtrent de Heilige Doop, zijn ook de misverstanden betreffende het doen van openbare belijdenis legio. Bijvoorbeeld: ‘Om belijdenis te doen, moet

je bekeerd zijn, en de kerkenraad moet naar die bekering ook vragen.' 'Je hoeft geen belijdenis te doen, als je maar lid bent van de levende Kerk.' En zo kunnen wij doorgaan.

Wat is dan wél het doen van belijdenis? Wie worden ertoe geroepen en hoe moet het geschieden? Het doen van belijdenis is een 'Amen' zeggen op de leer, die in de gemeente waarin men leeft, beleden en gepredikt wordt. Het is een hartelijk onderschrijven van de leer der Schriften. Toen wij werden gedoopt, spraken onze ouders – omdat wij dat toen niet konden doen – uit dat 'de leer, in de christelijke kerk alhier geleerd, de waarachtige en volkomen leer der zaligheid' is. Nu wij volwassen worden, worden wij tot die hartelijke belijdenis zélf geroepen.

Velen menen op grond van het voorgaande, dat belijdenis doen in feite een formaliteit is, waartoe het bezit van het historische geloof ruimschoots voldoende is. Men verklaart dan eenvoudig dat men het 'eens' is met die gehoorde prediking. Men ziet verder geen enkel probleem. Maar men vergeet intussen het scherpe woord van de apostel, dat alles wat uit het *geloof* niet is, zonde is. Men vergeet óók dat men wel klakkeloos kan belijden het 'eens' te zijn met de leer waarin men is onderwezen, maar dat het natuurlijke hart van de mens het óveral mee eens is, behalve met de boodschap van vrije genade! Het is duidelijk dat belijdenis doen zó inderdaad een formaliteit wordt, die Gode nooit kan behagen.

Nu zijn er ook anderen, die uit reactie tegen de boven omschreven

veroppervlakkiging van het belijdenis doen, stellen dat alleen diegene belijdenis mag doen die voor de kerkenraad verslag kan doen van het zaligmakende werk van de Heere in zijn of haar hart. Ook die kant moeten wij niet op, willen wij tenminste niet het gevaar lopen de kerkenraad te laten oordelen over de harten.

Eén van beide

Alles overziende, moeten wij wel tot de slotsom komen dat het doen van belijdenis *niet* is het belijden van je historische geloof, ook niet het verslag geven of belijden van je ‘bekering’, en nog minder een soort van examen voor de kerkenraad van de door ons bestudeerde geloofsleer. Wanneer wij de leeftijd hebben bereikt dat wij niet langer in onze ouders kunnen worden gerekend, is het één van beide: óf er komt een radicale breuk met God en Zijn dienst, óf wij belijden van harte onze instemming met de leer waarin wij zijn opgevoed en onderwezen. We moeten daarbij goed beseffen dat de Heere ons hart aanziet, en dat een belijdenis met de lippen zonder meer Hem nooit behagen kan. Vooral de derde vraag die onder ons bij het doen van openbare belijdenis wordt gesteld, wijst er al op dat belijdenis doen met een onvernieuwd hart in feite niet kan en niet mag: ‘Belooft gij, dat gij overeenkomstig uw belijdenis uw leven zult sieren met een godvruchtige wandel?’

Dus dan maar géén belijdenis doen? Nee! Nooit mogen wij de weg gaan van ‘dan maar dooplid blijven’ om zo onder de klem vandaan

te blijven. Eén ding moeten we goed beseffen: zonder een nieuw en wedergeboren hart kunnen wij eigenlijk niets. We kunnen niet alleen geen belijdenis doen, maar ook niet recht bidden, bijbellezen, kerkgaan, zingen, werken... ga zomaar door. *Alles* wat wij doen, is dan zonde. Tóch eist de Heere die dingen van ons. Dat brenge ons in de nood voor Zijn aangezicht, en legge ons daar dat wondere gebed van Augustinus op de lippen: Heere, gééf wat Gij gebiedt – en gebiedt dan wat Gij wilt, en Gij zult nooit tevergeefs gebieden.

Ingrijpend

Het is altijd weer opnieuw een ingrijpend gebeuren als jonge mensen hun jawoord geven in het midden van de gemeente. Ingrijpend voor henzelf. Niemand mag toch zomaar belijdenis doen, omdat hij wil gaan trouwen, of omdat hij zijn kinderen wil laten dopen, of – treurig als het zo is! – omdat hij ondertussen wel eens van de catechisatie af wil en z'n ouders er steeds over beginnen dat het zachtjesaan tijd wordt.

Het is ook een ingrijpend gebeuren voor de ouders. Het is een voorrecht als de kinderen begeren te gaan in de sporen van Schrift en belijdenis waarop door de ouders met alle gebrek is gewezen. Schreef de apostel Johannes niet: 'Ik heb geen meerdere blijdschap dan hierin, dat ik hoor, dat mijn kinderen in de waarheid wandelen'? Als ze zien op al die tekorten in de opvoeding, in het spreken als ze hadden moeten

zwijgen, in het zwijgen als ze hadden moeten spreken, kan het voor een vader en moeder soms zo'n wonder worden dat hun jongen of meisje daar toch nog staat.

Het uur van openbare belijdenis kan ook een moeilijk moment voor ouders zijn. De gedachten gaan dan heen naar dat andere kind, dat géén belijdenis deed; dat nu misschien voor één keer in de kerk is bij de belijdenis van broer of zus. Wat een zucht kan er dan soms opgaan in het ouderhart: 'Och Heere, mijn kind, mijn kind...'

Het is ook een ingrijpend iets voor de kerkenraad. Een kerkenraad mag er nimmer toe overgaan om alleen diegenen te accepteren die verslag kunnen geven van hun persoonlijke bekering. Gaan wij die kant op, dan vervallen wij in een oeverloos subjectivisme. Hoe zal een kerkenraad kunnen oordelen over het hart? Wie zal uitmaken of achter welbespraakte lippen geen hypocriet hart schuilt? Hoe moet het dan met dat meisje of jongen in wie door Gods genade iets mag leven van het werk van Gods Heilige Geest, maar die veel te schuchter en beschroomd is om daar verslag van te doen? Te vrezen is dat wij met het inslaan van die weg de deur wijd zouden openzetten voor het historisch geloof, gepaard met wat emoties, dat dan aangezien gaat worden voor het zaligmakend geloof.

Waar moet een kerkenraad dan wél over oordelen? Dat hopen we in het volgende hoofdstuk te gaan zien.